

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Боряна Миткова Парашкевова-Симеонова, дм

на дисертационния труд на Пенка Петкова Врачева

на тема **ПРОФЕСИИТЕ „МЕДИЦИНСКИ ФЕЛДШЕР” И „ЛЕКАРСКИ АСИСТЕНТ” В БЪЛГАРИЯ – ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ, СЪВРЕМЕННО ОБУЧЕНИЕ И РЕАЛИЗАЦИЯ**

за присъждане на **образователна и научна степен „Доктор”**
по научна специалност **„Управление на здравните грижи”**,
професионално направление **7.4 Обществено здраве**
област на висше образование **7. Здравеопазване и спорт**

Дисертационният труд на Пенка Петкова Врачева е одобрен и насрочен за публична защита от разширен катедрен съвет на катедра Социална медицина и здравен мениджмънт. Със заповед № 2566/31.10.2017 г. на Ректора на Тракийски университет, Стара Загора и решение на Факултетния съвет на Медицински факултет (Протокол № 8/24.10.2017 г) е определена процедура по защита на дисертационния труд и назначено научното жури. В качеството си на член на научното жури, представям настоящото становище.

Кратки биографични данни за докторантката Пенка Петкова Врачева. Докторантката е придобила базова квалификация „медицински фелдшер“ през 1987 г. с отличие. От този момент нейната кариера е свързана с тази професия, която упражнява в сферата на работническото здравеопазване до 1991 г. и в последствие до 2014 г. в сферата на училищното здравеопазване. През всичките тези години Пенка Врачева не спира да се развива и последователно придобива бакалавърска и магистърска степен по Управление на здравните грижи. От 2015 г. след успешно издържан конкурс е

назначена на длъжност асистент в катедра Здравни грижи на Медицински факултет, Тракийски университет, Стара Загора.

Характеристика, обем и структура на дисертационния труд.

Представеният труд отговаря напълно на съвременните изисквания за научно изследване в рамките на една дисертация. Съдържа 295 страници, онагледен с 51 фигури, 28 таблици и осем приложения. Използваните литературни източници са 209 на брой, от тях 132 на кирилица и 56 на латиница и 21 интернет източника .

Дисертацията има следната **структура и обем**: *въведение* – 3 страници; *литературен обзор* – 46 страници; *цел и задачи и методика*– 13 страници, *собствени резултати и обсъждане* – 204 страници, *изводи, приноси и препоръки* – 9 страници, *литература* – 15 страници.

Литературният обзор е посветен на концепцията за развитието на професията Лекарски асистент като международен опит и перспективи, както и утвърждаването ѝ в България чрез въвеждане на обучение и създаване на законодателна рамка.

Актуалност на дисертационния труд.

Темата на дисертационния труд е актуална и значима в настоящия етап от развитието на здравната система в България, свързана с дефицита на медицински специалисти. Пред съвременното здравеопазване стои все по-сериозното предизвикателство на един определен от СЗО като глобален проблем - недостига на работна сила в здравните системи. Въвеждането на професията „Лекарски асистент” в България е начин да се търси решение на кадровия дефицит в здравеопазването, на базата на минал опит, свързан с мястото и ролята на медицинските фелдшери в здравната система на България

Оценка на целта, задачите и методичния подход.

Целта е проучване възникването, развитието и реализацията на кадрите с професионална квалификация медицински фелдшер и перспективността в обучението и реализацията на лекарските асистенти като техни последователи. За постигането на тази цел докторантката си е поставила три приоритетни задачи и повдига три хипотези. Използвани са следните изследователски методи – исторически метод, социологически метод (интервю лице в лице), математико-статистически метод (описателна и аналитична статистика).

Оценка на резултатите.

Анализът на резултатите е представен в една глава от дисертационния труд с три подчасти, съдържащи резултати и дискусия от две емпирични социологически проучвания и едно историческо проучване, и съставляващи близо 65 % от целия обем на дисертационния труд. Докторантката е представила своя анализ на сложните проблеми на професионалната реализация и удовлетвореност на практикуващите, в условията на реформиращо се здравеопазване, медицински фелдшери. Изборът на специалност, нагласите за професионална реализация и продължаващо обучение на студентите от специалност Лекарска асистент са обект на изучаване и анализиране от страна на докторантката. Особено впечатляващо е историческото изследване на развитието на професията Медицински фелдшер от Освобождението до наши дни. Това изследване заема близо 90 страници и се основава на многобройни исторически документи, които са издирени и анализирани за да се представи историческия път на тази професия.

Приносите на дисертационния труд на Пенка Петкова Врачева са определени като познавателни теоретико-методологични и като практико-приложни. От тези с теоретико-методологичен характер, особено се отличава направеното за първи път цялостно историко-аналитично изследване на професията Медицински фелдшер в България от 1878 г. до наши дни. Приносите, определени като практико-приложни, са насочени към устойчивото развитие и утвърждаване на професията Лекарски асистент и са ориентирани към конкретните нужди на професията.

Докторантката е направила **препоръки** към редица държавни институции в областта на здравеопазването и в областта на образованието, както и към ръководителите на висши учебни заведения.

Във връзка с дисертационния труд ас. Пенка Петкова Врачева представя **4 публикации**, в пълно съответствие с изискванията за изпълнение на докторската програма.

Авторефератът е разработен на 59 страници, добре структуриран и съдържа основните резултати от собствените проучвания, списък на научните публикации и резюме на английски език.

Лични впечатления: Имам отлични лични впечатления от ас. Пенка Врачева, от първия момент на съвместната ни работа, от нейните умения с упоритост и трудолюбие да постига целите и да изпълнява необходимите задачи.

Заключение:

На базата на гореизложеното **давам положителна оценка** за представения от ас. Пенка Петкова Врачева – докторант на самостоятелна форма на обучение към катедра Социална медицина и здравен мениджмънт – Медицински факултет, Тракийски университет, дисертационен труд на тема „Професиите „Медицински фелдшер” и „Лекарски асистент” в България – историческо развитие, съвременно обучение и реализация”.

Давам с увереност **своя вот „ДА”** и предлагам на Уважаемото жури да присъди образователна и научна степен „Доктор” по научна специалност „Управление на здравните грижи” на Пенка Петкова Врачева.

16.11.2017 г.
Стара Загора

Изготвил становището:
доц. д-р Б.Парашкевова-Симеонова, дм

